

İstanbul'da aile hekimliği için geriye sayım sürüyor

Dr. Savaş Başar Kartal

1967 yılında Erzurum'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Beykent Üniversitesi'nde Sağlık Kurumları ve Hastane Yöneticiliği Yüksek Lisansını tamamladı. Ümraniye İnkılap Sağlık Ocağı'nda sorumlu tabiplik, Beykoz ve Üsküdar İlçe Sağlık Grup Başkanlıklarında Sağlık Grup Başkanlığı görevlerinde bulundu. 2008 yılından beri İstanbul İl Sağlık Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Dr. Kartal evli ve 2 çocuk babasıdır.

Ülkemizde 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun 24.11.2004 tarih ve 25650 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ardından sırasıyla Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Yönetmelik (Son değişiklik 25.05.2010 tarih 27591 sayılı resmi gazete) ve Aile Hekimliği Pilot Uygulaması kapsamında Sağlık Bakanlığı'nca Çalıştırılan Personele Yapılacak Ödemeler ve Sözleşme Şartları Hakkında Yönetmelik 12.08.2005 tarih ve 25904 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Halen 53 ilimizde Birinci Basamakta Aile Hekimliği uygulanmaktadır.

Günümüze kadar Aile Hekimliği Pilot Kanun çerçevesinde uygulama yapılan illerdeki gerek koruyucu sağlık alanında gerekse birinci basamak tedavi hizmetlerinde elde edilen başarılı sonuçlar sistemin yürütülebilirliğini kanıtlamış ve 2010 yılı sonunda tüm illerimizin aile hekimliği uygulamasına geçmesi planlanmıştır. Bakanlığımız İstanbul ili için aile hekimliğine geçiş tarihini 30.10.2010 olarak ilan etmiştir.

Aile hekimliği sistemine geçiş için zorunlu olan Aile Hekimliği Birinci Aşama

Uyum Eğitimleri ilimizde Müdürlüğümüz eliyle ilk olarak 16-22 Kasım 2006 tarihinde yapılmış olup bu güne kadar 43 tur eğitim tamamlanmıştır. Eğitim süreci devam etmekle birlikte eğitim için talepte bulunan hekimlerden 4 bin 496 kişiye eğitim verilmiştir. Eğitim alan hekim sayısının aile hekimliği uygulaması başlangıcına kadar da 5 bin 500'lü sayılara varacağı öngörülmektedir.

"Sağlıkta Dönüşüm Programı" çerçevesinde yeni bir bakış açısıyla, şimdiye kadar çözülmemiş sorunlara çözüm bulma amacını gerçekleştirmede en önemli adımlardan biri olan aile hekimliği uygulaması kapsamında; İstanbul

Sağlık Müdürlüğü Aile Hekimliği Koordinasyon Biriminde 10.03.2010 tarihi itibarıyla 8 ayrı bölgede uzun yıllar Sağlık Grup Başkanlığı yapmış hekimler arasından belirlenen "Aile Hekimliği İl Koordinatörleri" görevlendirilmiştir. İl Sağlık Müdürümüz Prof.Dr. Ali İhsan Dokucu önderliğinde; ilgili Müdür Yardımcılarımız, İl Koordinatörlerimiz, İlçe Sağlık Grup Başkanlarımız ve Sağlık Grup Başkan Yardımcıları arasından belirlenen İlçe Koordinatörlerimiz; bizzat sahada çalışarak bölgelerin coğrafi, ulaşım ve sosyoekonomik özelliklerini ile bina durumlarını değerlendirmiş ve "Aile Sağlığı Merkezleri" ile "Toplum Sağlığı Merkezleri"ni oluşturmuşlardır. Ayrıca Müdürlüğümüz Bilgi İşlem Şubesinde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminden güncel sokak ve hane nüfusları alınarak ortalama 3 bin 540 kişiye 1 hekim olacak şekilde "Aile Sağlığı Birimleri" (A.H.B.) oluşturulmuş ve bunlara ili, ilçeyi ve birimi belirten A.H.B. kod numarası verilmiştir. Mevcut kamu binalarımız ve odaları tek tek değerlendirilmiş, krokileri çizilmiş, ilgili yönetmelik gereği en uygun çalışma şartlarını sağlayabilecek oda planları yapılmıştır. Ortaya çıkan tadilat ihtiyaçlarının büyük bir kısmı Müdürlüğümüz İnşaat Onarım Şubesinde yürütülmekte olup diğer tadilatlar da İlçe Kaymakamlıkları ve Belediye Başkanlıklarından destek alınarak halen devam etmektedir.

Toplamda 3 bin 645 Aile Hekimliği Birimini içeren 949 Aile Sağlığı Merkezinin Bakanlık onayının alınmasının ardından, ilimizde ilk yerleştirme Haliç Kongre Merkezi'nde noter huzurunda basına açık olarak internet ağı üzerinden güncel verilerin takip edilebildiği bir ortamda 15-16-17-18 Temmuz 2010 tarihlerinde kamuda çalışan hekimlere yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bu yerleştirmeye 3 bin 40 hekim başvurmuş, bunlardan 2 bin 742 hekim A.H.B.'ne yerleşmiştir. 18 Temmuz 2010 tarihindeki yerleştirmeye Sayın Bakanımız Prof. Dr. Recep Akdağ da katılmışlardır.

Yerleştirmede boş kalan 903 A.H.B. için kamu hekimlerine yönelik ek yerleştirme 7 Ağustos 2010 tarihinde 36 hekim için gerçekleştirilecek olup diğer boş pozisyonlar için ilgili yönetmeliğe göre öncelikle kamuda çalışmayan hekimler ve daha sonra da il dışı kamu hekim yerleştirmeleri yapılacaktır.

1 Kasım 2010 tarihinde ilimizde aile hekimliğine geçtiğimizde 3 bin 645 Aile Hekimi Biriminde 3 bin 645 hekim görev yapacaktır. Halen İstanbul'da birinci basamakta görev yapan hekim sayısı bin 800'ler civarındadır. Bu durum birinci basamak sağlık hizmetlerinde iki kat istihdam sağlamak, dolayısıyla verilen hizmetin de iki kat artması anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda hekimlerin hastalarına gerekli zamanı ayırabilmelerini, buna bağlı olarak hasta memnuniyetini ve hekimlerin mesleki tatminlerini sağlamaktadır. Sonuç olarak yıllardır birinci basamakta verdikleri hizmetin maddi ve manevi karşılığını maalesef alamayan pratisyen hekimlerimiz, birinci basamakta görev almaya daha istekli ve heyecanlı olacaklardır ki aile hekimliğine geçen illerdeki anket çalışmaları bu yöndedir. Yıllardır fazla doktor var denilmesine rağmen görüyoruz ki elimizdeki yetişmiş insan kaynağı arzu ettiğimiz düzeyde değildir. Elimizdeki hekim kaynağının 3 bin 500 civarında bir nüfusu kaldıracağı düzeyde olduğu hesaplanarak planlamalar yapılmıştır. Sistemin sınırsızca yürütülmesi için şimdilik bu sayının yeterli olduğu kanaatiyle birlikte Bakanlığımız hekim başına düşen kişi açısından nihai nüfus hedefini zaman içinde 2 bin kişiye çekmeyi hedeflemiştir. Bunun da önümüzdeki yıllar içinde yeni mezun olacak meslektaşlarımızla gerçekleşeceğine inanıyoruz.

İlgili yönetmelik gereği Aile Sağlığı Merkezlerinde her bir Aile Hekimi ile birlikte sözleşmeli çalıştırılan veya Bakanlıkça görevlendirilen hemşire, ebe veya sağlık memurundan oluşan bir Aile Sağlığı Hemşiresi/Ebesi/Sağlık Memuru görev yapacaktır. Aile Sağlığı Personeli, Aile Hekimi ile birlikte ekip anlayışı içinde kişiye yönelik koruyucu, tedavi ve rehabilitasyon edici sağlık hizmetlerini sunmak ve görevinin gerektirdiği hizmetler ile ilgili sağlık kayıt ve istatistiklerini tutmakla yükümlü olacaktır. Halen ilimizde birinci basamakta 2 binler civarında ebe hemşire görev yapmaktadır. Aile Hekimliği uygulaması başladığında, ortalama 3 bin 500 kişiye bir olmak üzere Aile Hekimi ile birlikte 3 bin 645 ebe, hemşire veya sağlık memuru görevlendirileceğinden yine verilen hizmetin kalitesinin artacağı, hasta memnuniyetinin artacağı mesleki tatminin artacağı açıktır ki yine Aile Hekimliği Uygulamasına geçilen illerdeki çalışmalar bu yöndedir.

Bilgi İşlem Şubesinde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminden güncel sokak ve hane nüfusları alınarak ortalama 3 bin 540 kişiye 1 hekim olacak şekilde "Aile Sağlığı Birimleri" (A.H.B.) oluşturulmuş ve bunlara ili, ilçeyi ve birimi belirten A.H.B. kod numarası verilmiştir. Mevcut kamu binalarımız ve odaları tek tek değerlendirilmiş, krokileri çizilmiş, ilgili yönetmelik gereği en uygun çalışma şartlarını sağlayabilecek oda planları yapılmıştır.

Ayrıca 1 Kasım 2010 itibarıyla ilimizde 39 Toplum Sağlığı Merkezi de görev yapacaktır.

1 Kasım 2010 tarihinde ilimizde Aile Hekimliği Uygulamasına sorunsuz başlanabileceği, birinci basamakta görevli hekim ve diğer sağlık personelinin hem ekonomik hem de manevi tatminlerinin artacağı, koruyucu sağlık ve birinci basamak tedavi edici sağlık hizmetlerinin daha kolay ulaşılabilir ve kaliteli olacağı, hizmetten yararlanan vatandaşın da daha memnun olacağı inancını taşıyoruz.